

SZOLNOK-DOBOKA

Megjelen minden csütörtökön.	Felelős szerkesztő:	Hirdetési árak egész oldal 48 K. Hivatalos hirdetések árszabály szerint.
Szerkesztőség Kossuth Lajos-utca 4. szám alatt van.	Dr. Br. HORVÁTH EMIL.	Előfizetési ár: egész évre 10 K. Néptanítóknak, lelkészeknek és körjegyzőknek 8 kor.
Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 3—5.		

Az „Uránia“ nálunk.

A magyar közművelődésnek egyik jelentős és kiváló intézete, azzal a nagyjelentőséggel és hozzáillő méltósággal surrant el fennállásának egyik érdekes és nagyjelentőségű hatásköre mellett: fennállásának öt éves jubileuma mellett, mely ezt a tudományos társulatot, az Urániát minden tetteben, lépésében jellemzi. Csendben, a reklám nagy dobjának kellemetlen hangjai nélkül összeültek azok a lelkes, tudós és minden izükben magyar hazafiak, kik ezelőtt öt-hat évvel szerényen, de öntudattal, lassan, de határozottsággal bontották ki annak az egyesületnek lobogóját, melyre a tudományok népszerűsítését írták föl programmul.

Az Uránia egyesület és színház annak a harmincz önzetlen hazafinak köszöni lételét, kiknek élére nem kisebb ember állott, mint Molnár Viktor, közoktatásügyi államtitkár. Az alapítás fáradságos munkája az ő vállát nyomta, a szervezés nehéz feladata az ő agilis, semmi dologtól vissza nem rettenő természetét vette igénybe s a ma egy fényes multra visszatekintő s egy még szebb jövő kilátásaival kecsegtető egyesületnek az ő éltetője.

S mikor az Urániát megalapította, nemcsak a fővárost tartá szem előtt, hanem szíven viselte a vidék sorsát, közművelődési állapotát. Révai Miklós, Kármán József, Széchenyi István gróf legfőbb gondja az volt, hogy Pestet irodalmi központtá tegyék. A szinte egy századig tartó munkásságának meg lett az eredménye: Pest irodalmi központtá lett.

Az Uránia azonban a vidéket is beakarja vonni az irodalom, tudomány és művészet világába. Molnár Viktor éles szeme észrevette, hogy Szeged, Kolozsvár, Kassa, Pozsony, Arad s egyéb nagyobb vidéki városaink is mind megérték arra, hogy Pest mellett kisebb központokat alkossanak s hovatovább nem alárendelt, hanem mellérendelt

szerepet játszanak fővárosunk mellett. Németországban Berlin mellett látjuk az irodalmi, művészeti centrumokká emelkedett Münchent, Lipszt, Dreztát, Frankfurtot stb.

Mi az Uránia céljaiban, törekvéseiben ennek a feladatnak tervszerű, tudatos kidolgozását látjuk. Mit is akar ez egyesület?

Akarja, hogy a nagyközönség megismerkedjék a földrajz, a természetrajz, a csillagászat, irodalom és művészet újabb kérdéseivel, kutatásaival. Akarja, hogy ne csak a főváros közönsége, tanuló ifjúsága élvezze e felolvasásokat, hanem működését az ország nagyobb vidéki városaiban is akarja terjeszteni, amennyiben ott is állandóan előadatja érdekes műsorát.

És erre nagy szükség van. Mert gondoljuk csak meg, hogy még a népesebb városokban is alig akad ember, ki egy ilyen felolvasásra vállalkozhatnék; s ha véletlenül kerülközik egy ilyen íróember, vajjon ráére épen akkor, midőn valamely egyesület, vagy társulat meghívja. Fahelyen meg erről beszélni, szinte nevetséges.

Az Uránia ezen a bajon a következőképpen segít: az egyesület népszerű felolvasásokat írat kitűnő szakírók által s ezeket bocsátja a vidéki felolvasók rendelkezésére. A felolvasást az Uránia felszereli kellő számú vetítésre alkalmas képpel, vetítőkészülékkel, melynek kezelését a leírásból könnyen meg lehet tanulni. Az összes eszközöket csekély költségnél (körülbelül 10 korona) 8 napig adja kölcsön az Uránia, úgy, hogy a felolvasást rendezőknek csak teremről és a vetítőlátványról kell gondoskodniuk.

Ez a nemes cél önmagát dicséri. A vidéket folyóirata által is bevonja az Uránia a haladó művelődés világába s ezáltal is emeli azt a szellemi magaslatot, melyre immáron emelkedhetünk.

Mint értesülünk, nálunk is fog rendezni ily felolvasásokat az egyesület.

A közigazgatási bizottság ülésterméből.

A vármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 9-én tartotta meg rendes havi ülését Bándy György alispán elnökle alatt, ki a távollevő főispán helyett elnökölt.

Egyidejűleg folyt le az erdészeti bizottság ülése is, Hatfaludy József bizottsági tag elnökle alatt, amelyen előadói minőségben a kolozsvári m. kir. erdőfelügyelőség képviselője Héczey Lajos kir. erdőfelügyelő jelent meg.

Az államépítészeti hivatal havi jelentéséből tudomásul vette a bizottság, hogy úgy az állami közutak, mint a törvényhatósági utak állapota megfelelő és a közlekedés terén, habár a hosszas esőzés általában az utak fönttartása tekintetében némi munkatöbbletet okozott, zavarok és fennakadás nem történt.

A folyó évre engedélyezett műszaki munkák mindenütt számbavétettek s a kavicsolás és elterítés is fogantban van, illetve legtöbb helyen befejezést nyert.

Középitkezések közül a mályomi állami iskola befejezve, a magyarborzási pedig ideiglenesen használatba vétetett, s a kaczói állami iskolánál egy 3-ik tanterem építése folyamatban van.

November hó folyamán 177 ügydarab nyert soronkívüli ellátást.

Igen érdekes a pénzügyigazgatóság jelentése, mely szerint a múlt évi adóhátralék a folyó évi I—IV. negyedi részletekkel és utólagos előírással tehát az összes adótartozás 2227172 kor. 37 fillért teszen ki, amelyből az utólagos törlések levonása után 2183332 korona 10 fillér helyesbített tartozás marad fönn. Erre október hó végéig és november havában 336186 korona 27 fillér folyt be, fennáll tehát 1847145 korona 89 fillér hátralék november végével.

A folyó évi november havi befizetés eredménye 241011 korona 1 fillérrel kevesebb a múlt év hasonló hónapjánál, ami kizárólag a törvényen kívüli állapotra vezethető vissza.

Hadmentességi adóban az előírt 142273 korona 64 fillér, illetve helyesbítés után 137002 korona 85 fillér, amire a folyó évben összesen

TÁRCZA.

Az ember.

(A műveltség Könyvtárának II. kötete. Szakírók közreműködésével szerk. Alexander Bernáth és Lenhossék Mihály egyetemi tanárok. 470 szövegképpel és 39 műmelléklettel. Kiadja az Athenaeum irod. és nyomdai részvénytársaság.)

Megilletődéssel vettem kezembe e könyvet, mely rólam szól, rólam és tirólatok mind, a kik büszke tudattal viseltek az ember nevet. Ime egy könyv, melynek az a feladata, hogy feleljen nekem az állandóan nyugtalanító kérdésekre: mi voltam, miként lettem azzá, a mi vagyok s mivé leszek? Igaz-e, hogy én, az ember, nem születtem tökéletesnek, hogy nem vagyok a Teremtés koronája, csupán a fejlődésnek ez idő szerint legmagasabb fokán álló lény a világ minden lényei közt; hogy a megvetett, a legjobb esetben lesajnált állatból fejlődtem szeretetre fogékony, gondolkodó, alkotó elméjű emberré? Ezek a kérdések állandóan foglalkoztatják az embert, ki sok századon át hitte, vallotta (s a nagy tömeg vallja ma is), hogy ő a teremtés koronája, tökéletesnek született testben, lélekben, a bűnt nem ismerte, s csak később, az idők folyamán vesztette el tökéletes mivoltát.

Csuda-e, ha az ember tetszelgett abban a hitben, hogy ő az első pillanatban, a teremtés első pillanatában embernek, minden más teremtetett lény felett álló, legfelsőbb lénynek született?

Ám a tudomány számtalan tetszetős álomból kiábrándította már az embert s kiábrándította a legszebb álomból is, abból, a melyet maga-magáról szőtt az idők hosszú során. Kinek fáj ez a kiábrándulás? Csak a tudatlan, a maga nagyságával botorul eltelt egyénnek. A gondolkodó, az általános fejlődést napról napra szemmel kísérő s abban gyönyörködő ember nem kesereg a hiu álomképek szétfoszlásán, ellenkezően: jóleső érzéssel gondol arra, hogy valaha a semminél is semmibb volt, érzés nélkül, öntudat nélkül; lény, melynek sem fájdalma, sem öröme nem volt s ime sok ezer éves fejlődés során mind tökéletesebbé lett: emberré, a kiben él az állat, az ő, ma is, élni fog mindörökké, de nyitva az ut előtte, hogy lépésről-lépésre hatalmasabbá fejlődjen benne az emberi, s mind szűkebb térre zsugorodjon össze benne, a mi állati. Hol van a fejlődés végső stációja? Ki tudná azt megmondani? Hová fejlődik még az ember? Mi csodás dolgokat fog alkotni még az emberi szellem? A legnagyobb tudós sem tud erre nekünk feleletet adni. Sok ezer esztendő hull még a semmiségbe, míg az ember eléri a fejlődés legfelső fokát, azt a fokot, melyet legfelsőnek nevezünk, hová azonban gyarló képzeletünk eljutni képtelen. Csuda-e, ha a gondolkodó embert melankólia szállja meg; csuda-e, ha irigység fogja el lelkét, a messze jövőendő tökéletesebb embereire gondolván, kik sok mindent tudni fognak, a mi ma nekünk laikusoknak sötét titok s a legnagyobb elméknek is csak halovány sejtelem?

A könyv, az Ember könyve, melyet olvasok,

kétféle érzést támaszt bennem: felemelő az egyik, lehangelő a másik. Fölemel a tudat, hogy legalább idáig, a hol vagyok, eljutottam a fejlődés csudálatos útján; lehangelő a tudat, hogy e fejlődésnek végső állomására el nem juthatok, mivelhogy sok ezer esztendő rettenetes nagy távolsága választ el attól. E kettős érzés hatalmában olvastam végig Lenhossék Mihály Bevezetőjét, mely valóképpen az egész könyv dióhéjban. Le merem írni, hogy magyar tudós még tudományos dologról ily szépen, megkapóan, lebilincselően nem szólt a magyar olvasóhoz. Csudálatos dolog: nem mesterkedik rövid lélekzetű mondásokkal, nagykeptű tudós kijelentésekkel; úgy foly az ő stílusa, mint a csendes folyó víz, hosszú utat tesz meg egy-egy mondata, de mi megyünk vele bizalommal, mert a folyóvíz tükre tiszta: tudós beszél hozzánk, kinek tudományában feltételen a bizodalunk; igazi író beszél hozzánk, ki úgy közli velünk a tudományát, hogy azt meg nem értenünk lehetetlen; oly világos, szintiszta ez a beszéd, hogy valósággal élvezzük nemes egyszerűségét, folyamatoságát; nincs ebben dadogás, szaggatottság, nincs ebben tekervényesség, zavarosság: így kell írni egy igazi tudósnak, s akkor lesz a magyar tudományunk közönsége!

Általában mi a valódi célja a Műveltség Könyvtárának? Bizonyára nem arra vállalkozott a kiadó a tudósok nagy seregével, hogy könyvtárainkba becsempészzenek tizenkét könyv-óriást s azoknak diszes-aranyos fokát bámuljuk s látogatóinknak mutogassuk. Nem, a derék vállalkozók

1008 korona 71 fillér folyt be s a hátralék november végével 135994 korona 14 fillér.

A november havi végeredmény itt is 7504 korona 1 fillérrel kevesebb, mint a múlt év hasonló havában. Bélyeg- és jogilletékek is 30246 korona 46 fillérrel marad a múlt évi novemberi bevétel mögött.

Egyedül a dohányjövédékben mutatkozik 15585 korona 15 fillér többlet a múlt év novemberi eredményéhez viszonyítva.

Ellenben a fogyasztási és italadóban 27958 korona 26 fillérrel kisebb a befizetés, mint 1904. évi novemberben.

A számoknak ez a tarka képe érdekes és tanulságos reflexiókat vet a politikai helyzetre.

A kir. ügyészség jelentése szerint a fogház helyiségek forgalmi létszáma a folyó évi november havában 214 volt, s a letartóztatottak egészségi állapota 4 enyhébb betegségi eset kivételével általában kedvező.

Az árvaszéki ügyforgalomban beérkezett és hátralékos összesen elintézendő 2287 ügydarabból december havára csak 567 jött át.

Az általános közegészségi állapot a főorvosi jelentés szerint általában kedvezőtlenebb volt az október havinál. Differia 1, vörheny 4, kanyaró 42 és tifusz 41 esetben fordultak elő, és pedig: M.-Déce és Lozsárd községekben kanyaró. Bacza, Gáncs községekben és Désen tifusz esetek merültek föl. A közegészségügyi hivatalos vizsgálatok mindenütt megfelelő eredménnyel tartattak meg, s az észlelt hiányok pótlása iránt is a kellő intézkedések megtételek.

Az állategészségügyi viszonyok a múlt hó eredményéhez képest tetemesen javultak. A három járás területén mutatkozott fertőző száj- és körömfájás megszűntek, s a zárlat feloldatván, a törvényhatóság területe járványmentessé lett, s a sertésvész terjedése is alább hagyott.

Szászmóricz községben rühkór, Középfalva, Alsókosály, Negerfalva, Czege, Budafalva, Berencze és Szakatura községekben sertésvész merült föl.

A tisztügyész ügyforgalmi jelentése sem mutat a szokottnál különösebb eltérést.

A tanügyi állapotokat illetőleg is elég kedvezők az adatok. Az állami iskolák benépesítése is nagyrészen befejezett nyert és így megállapítható, hogy az állami iskolákba beiratkozott 5621 mindennapi és 1740 ismétlő tanköteles és pedig 1067 a gazdasági ismétlő iskolába, 673 pedig a mindennapi ismétlőbe iratott be.

Összes tanulók létszáma 7361, ebből magyar 5072, német 39, oláh 2249, ruthén 1.

Gyarapodás a múlt évi létszámmal szemben 304.

Az iskoláztatások is, a mennyiben azt a folyó ügyek engedték, teljesítették. A szamosújvári felekezeti tanítóképző intézet tanszemély-

zete is megfelelő és szakképzett erőkkel gyarapult s a tantárgyaknak megfelelő segédeszközökkel való kezelése a demonstratív tanítás módszerének követelményeihez képest vétetett foganatba.

Végül az alispáni jelentés a közigazgatás állapotáról, mint az ülési tárgyak legkiemelkedőbb része s fölötte változatos tartalmával szintén kedvező eredményekről ad számot. November havában tüzeset 7 községben merült föl 2985 kor. káresettel, amiből biztosítva alig pár száz korona érték volt.

A bizottsági ülés végeztével tartotta meg a a szinügyi választmány is ülését, a melynek általános érdekű lefolyásáról azonban részletesen jövő számunkban referálunk.

H I R E K.

— **Szolnok-Dobokavármegye rendkívüli közgyűlése.** Szolnok-Dobokavármegye törvényhatósága december 5-én tartotta meg rendkívüli közgyűlését Bándy György alispán elnöklete alatt. A közgyűlésen a törvényhatóság tagjai nagy számban gyűltek össze. A közgyűlés határozata értelmében a vármegye alispánja előterjeszti a kormánytól érkezett rendeleteket, a belügyminiszternek leiratát, melyben a vármegyének a közadók beszédese és az ujonczok előállítását megtiltó határozatát megsemmisíti. Gróf Wass Béla határozati javaslatot terjeszt elő, mely szerint mondja ki a vármegye, hogy a leirat daczára a vármegye közönsége megmarad régi álláspontja mellett. A határozati javaslatot a közgyűlés elfogadta. Ismerteti az alispán belügyminiszter rendeletét, melylyel a vármegye 30-as tagu jöléti bizottságát feloszlatja. Kimondja a közgyűlés, hogy a 30-as jöléti bizottságot fenntartja, sőt számát 50-re emeli fel. A legközelebbi közgyűlés határidejét 1906 január hó 17-re tűzik ki. A közgyűlést néhány kisebb ügy letárgyalása után az elnöklő alispán berekesztette.

— **Filharmoniai hangverseny.** A Beszterczen állomásozó cs. és kir. 82. gyalogezred zenekara december 7-én a vármegyei háza nagytermében hangversenyt rendezett, melyen Dés város közönsége szokatlan nagy számban jelent meg, zsúfolásig megtöltve a termet. Az izlésesen összeválogatott műsor minden egyes pontja, melynek csak bő tartalma ellen lehetne kifogást tenni, a zenekar praecis összevágó s jól betanult, művészi játékáról tett fényes bizonyosságot. A műsor Erkel Ferenc zsenialis alkotásával a „Hunyadi nyitány“-nyal vette kezdetét. A karmester lendületes vezetése mellett talán a legszebben s összevágóbban ezt a pontot interpretálták a zenészek. A zajosan megtapsolt pont után ráadásul Mascagnitól a „Cavalleria rusticana“-t játszották.

Mozart e-dur szimfóniája, mely a maga ne-

mében páratlan alkotás, bátran kimaradhatott volna a programból. Nem azért, mintha a zenészek annak előadásában kevesebb sikert értek volna el, hanem mert annak formai, hangszerelési szépségeit, 4. részének úgynevezett Jupiter fugájának a négy vezérmotivumra felépített contrapunktját, csakis a zeneileg legfejlettebb izlésű közönség fogja fel és élvezi. Ez volt oka annak, — őszintén szólva — hogy a közönségből a majdnem egy teljes óráig tartó szimfóniát nem sokan élvezték.

Mendelsohn örökszép e-moll hegedűre vett koncertje szintén szerepelt a műsoron, még pedig a zenekartól kikerült solista dicséretére ritkán hallott jó előadásban. Kár, hogy ez a tehetséges játékos nem rendelkezik jobb hangszerrel, olyannal, melyet zsenialis játéka feltétlenül megkíván.

Czerwenka modern zenefestéseit is élvezte a közönség, bár ezek több lelkesedést érdemeltek volna meg.

A hangversenyt — melyről általánosságban s a legszigorúbb kritikával is, csak a legelismertebben nyilatkozhatunk, — táncz követte. A közönség nagy része ott maradt a táncmulatságon is, — mintegy 40—50 pár tánczolta a négyest — s a legjobb hangulatban lejtette a divatossá vált s a katonazenekar játéka mellett különösen élvezetes bostont.

— **A Rudolf közkórház karácsonyfa ünnepe.** Dr. Parádi Ferenczné, a kórház igazgató főorvosának neje, ez úton értesíti a közönséget, hogy a közkórház karácsonyfájának felgyújtása *december hó 24-én d. u. 5 órakor lesz*, az üdülő betegek nagytermében, a melyre az érdeklődőket ezennel meghívja.

— **Szabad Lyceum.** E hó 9-én (szombaton) Cholnoky Jenő dr. egyetemi tanár tartott szabad előadást keletázsiai utazásáról. Kelet-Ázsia ama sok millióiról beszélt, akik egykor Európa felett diadalt fognak aratni. Most egy nagy történelmi eseménynek, amely csak századok múlva fog következni, vagyunk hajnalán. A kínaiak lassan átvesszik Európa tudományát minden árnyoldal nélkül — mondotta a látottakban gazdag és tapasztalatokban dús tudós — s e tudománnyal fogják lefegyverezni egykor Európának annyira tarka népeit. Majd ismertette Kelet-Ázsia millióinak szokását, erkölcsét, viseletét, nagy hatást érven el találó ötleteivel. A következő felolvasást Csengeri János dr. kolozsvári egyetemi tanár tartja 18-án A görög nép művészeti alkotásairól.

— **Jubileum.** Biró Antal pénzügyi számtanácsosnál e hó 7-én tisztelték a számvevőség tisztikara Török János számtanácsos és számvevőségi főnök vezetése alatt 30 éves szolgálati jubileuma alkalmából. Veress Dezső számvizsgáló megleghangú szónoklatban tolmácsolta jubiláusnak a tisztikar érzelmeit. A szónok tartalmas szavakban adott

celja a tudomány összes ágainak népszerűsítése. Hogy a tudós a maga tudományából átadja nekünk laikusoknak, a mennyit átadni föltétlenül szükséges az általános műveltség megszerzésére s úgy adja át, hogy azt elfogadhassuk, valósággal magunkévá tehessek. Ezt az eléggé meg nem becsülhető nagy célt szolgálja a Műveltség Könyvtára, s természetesen ez a kötet is, teljes czimén: Az ember testi és lelki élete, egyéni és faji sajátosságai.

A könyv czímében rejlő feladatot Lenhossék Mihály „Bevezető“-jén kívül 10 fejezet szolgálja, úgy szolgálja, hogy bármely nemzet büszke lehetne rá. Ez a könyv maga egy óriási fejlődés a tudomány népszerűsítésének mezején. Ha feltámadna a jó apáczai Cseri János a magyar tudomány e martirja, ki harmadfél száz év előtt megírta az ő „Magyar Encyklopédia“-ját, megelőzve a művelt németet is a tudomány összes ágairak hazai nyelven való ismertetésében! Ha látná, hogy harmadfél száz év után óriási méretekben csinálják meg magyar tudósok azt, mit ő kicsiben kezdett, egyedül, félreértve, meg nem értve! Ha látná, hogy a magyar, a lekicsinyelt magyar, most újra megelőzött sok, műveltségére büszke nációt e könyvével.

Ime, az ember fejlődését tárja fel előttünk e könyv s egyéb nagy szolgálatot is tesz nekünk: mutatja nemzetünk fejlődését is s ápolja bennünk a nemzeti öntudatot, a magunk erejében, a magunk művelődési képességében való bizodalmat — elpusztulhat-e a nemzet, mely így tör előre, mely ily fegyverekkel harcol a művelt világ közösségében való elismertetéséért?

Lám, hová vezetett a könyv, az én könyvem, mindnyájunk könyve! De visszatérek hozzá s nézem, mi mindent rejteget magában. Gorka Sándoré most a szó, ki az ember származását magyarázza el s a természetben való helyét jelöli meg. Méltó tanítványa Lenhossék mesternek. Az Pekár Mihály is, ki az emberi test szervezetét és működését, ezt a csodálatos világot írja le. Van-e nagyobb csuda az emberi test szerkezeténél? Van-e érdekesebb olvasmány annál, mely az emberi test fejlődését, kialakulását tárja elénk, meg-megdöbbenve a gondolattal, hogy ha ez a fejlődés nincs, mik vagyunk mi büszke emberek? Aztán átveszi a szót Ranschburg Pál, ki két fejezetben bilincseli le figyelmünket két rendkívül érdekes dolog részére: „A szellemi munka természete“ az egyik, „A lelki élet abnormitásai“ a másik, mely a könyv utolsó fejezete. A lelki élet nagy ismerősje és doktora Ranschburg Pál; az ő kalauzólása mellett nagy haszonnal jár az olvasás: sok, nekünk laikusoknak érthetetlennek tetsző lelki jelenség világosodik meg az ő tollán s tanácsai, miket a szellemi munka arányos beosztásáról mond: arany tanácsok.

Az ember faji sajátosságait Semayer Villibált, a tudós ethnografus írja le hatalmas fejezetben. Itt találkozunk az ember legérdekesebb, legnevezetesebb fajtaival, az ő ember végtelenül érdekes életével, a kezdetlegességből való lassu kiemelkedés, csendes fejlődés leírásával s végezetül külön áll előttünk a magyar faj a maga mivoltában.

Négy fejezetet Dalmady Zoltán egymaga irt meg. Úgynevezett praktikus dolgokat foglalnak

magukban e fejezetek. A betegség és egészség fejezet egész tömegét ismerteti meg a legszokottabb betegségeknek, a következő fejezet a betegségek ellen való védekezésre tanít, majd meg jó tanácsokat ad, hogyan éljünk s végül leírja a — halált. A halált mely nem szörnyű, ha valósággal megértünk rá s hogy megérjünk, erre tanít a tudós doktor az előző fejezetekben.

De a könyv tartalma még nincs kimerítve. Az utolsóelőtti fejezetben szólal meg az egyik szerkesztő: Alexander Bernát, a nagy magyar filozofus. A lelki életéről beszél ő nekünk, azt magyarázza, úgy, amint arra csak ő képes nálunk: a filozófia elvont tudományát szinte kézzelfoghatóvá teszi, az ő népszerűsítő tehetsége. Különös nagy adomány az: kevés ember rendelkezik ezzel, s e kevesek közt Alexander a legnagyobb. Népszerű előadásait ezrek meg ezrek hallgatják az egyetemen s e könyvben is, mintha hallanók a szavát, igéző előadását. Mit hallgatunk? Mit olvasunk? Hát ez a filozófia? Hisz ez oly érdekes, mint a regény!

Mostan pedig vegyéték kezetekbe a könyveteket, „Az embert“, olvassátok szép csendesen, fejezetről-fejezetre, meg-megpihenve, elmélkedve az olvasottakon, aztán újra meg újra olvasva egyik-másik fejezetet; meg-megállapodva az érdekesnél érdekesebb képeken — bizony mondom, elmétek megtermékenyül, lelketek szárnyat kap s megindultan fogjátok rebegni:

— Köszönet nektek, emberek, kik az én könyvemet megírtátok.

B. E.

kifejezést a tisztikarnak az ünnepelt iránt megnyilvánuló tiszteletének és szeretetének, szerencsét kívánva jövőd pályafutásához. A jubiláns örömet fejezte ki a tisztikar megjelenésén, hálás szívvel mondott köszönetet a tiszteletnek e nem várt megnyilatkozása alkalmával.

— **Az „Oltár-Egyesület” felolvasó-estélye.** A „Dési Oltár-Egyesület” Sterba Dezsőné védnökké alatt folyó hó 10-én vasárnap délután 6 órakor a vármegyeház dísztermében felolvasó-estélyt tartott. A műsor a következő volt: 1. Imakar „Teremtésből”. Heidentől. Előadta: az Oltár-Egyesület vegyeskara. 2. „Chevlari búcsú”. Heinétől. Szavalt: Sterba Böske. 3. Kettős ének Ritter Adrien soprán, Brehár Lukrécia alt, zongorán kísérte Radó Ágostné. 4. „Katakombák világából”. Felolvasta: Cs. Lázár Ottó főgimnáziumi tanár. 5. „Trio Benedictus Dominus”. Alantól. Énekelt: Radó Ágostné Demeter Lajos hegedű és Gerstmann Ödön zongora kísérete mellett 6. „Magdolna”. Kaffka Margittól. Szavalt: Velle Olga. 7. „Ave verum”. Mozarttól. Énekelt: az Oltár-Egyesület vegyeskara. A program minden egyes pontja fényesen sikerült. Az estélyen megjelenő nagyszámú közönség zsufolásig megtöltötte a vármegyeház dísztermét. A legközelebbi felolvasás, mint értesülünk, február havában lesz.

— **Esküdtbíróági elnök** A kolozsvári kir. tábla elnöke az 1897. évi XXXIII. t. cikk 2. §. 3. pontja alapján közhírré teszi, hogy 1906. évre a dési kir. törvényszék esküdtbíróágának elnökéül Balás Máté kir. törvényszéki elnök, állandó helyettesül pedig Almásy Ferenc kir. törvényszéki bíró jelöltetett ki.

— **Kinevezés** A m. kir. földmívelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett községi s némely más erdőt és kopár területeket és a magyarországi kincstári erdőt kezelő erdőtisztek létszámában a következő m. kir. erdő-gyakornokokat nevezte ki m. kir. erdészjelölteké: Linhart Ödön a kolozsvári m. kir. erdőgazgatósághoz és Comaniezu Jánost a dési m. kir. állami erdőhivatalhoz.

— **Színészek Betlenben.** Nov. hó 29-én kezdte Fekete Miksa színigazgató alatt álló társulat előadásait. Bemutató „Az aranyvirág” című operette volt. A tegnapi előadás igen megnyerte a közönség tetszését; összevágó előadásban igyekeztek a szereplők kiemelni ezt. A jelekből ítélve kellő lesz a pártolás, amennyiben bérlet is szép számban gyűlt.

— **Köszönet.** A „Rudolf” kórházban az üdülő betegek szórakoztatására létesített könyvtár számára Rösner Gusztávné úrnő a következő műveket ajándékozta: Krémer Jenő: Finum Rozsi 2 kötet, Falusi nász 1 kötet. Gyalui Farkas: A szabító 1 kötet. Ohnét György: Régi harag 2 kötet, A faviéresi lelkész 2 kötet, Páris királya 3 kötet, A gyűlölség adója 2 kötet, Marcel Prévost: Lemonádás 2 kötet, Lindau Pál: Lázban 1 kötet. Herczeg Ferenc: Fenn és lenn 2 kötet. Tölvölgyi Tisz: A kit nem akarnak befogadni 2 kötet. Fogadja a kegyes adakozó hálás köszönetünket. Ds, 1905 december hó 12-en.

A „Rudolf” kórház igazgatósága.

— **Táncestély Betlenben.** A betleni magyar olvasó és társalgó-egylet saját helyiségeiben, pénztára javára december hó 16-án zártkörű táncmulatságot rendez. A rendező-bizottság elén: dr. Wachsmann Ede elnök, dr. Morár Gyula jegyző és Schwarcz Ede pénztárnok állanak.

— **Felfüggesztett munkaszünet.** A kereskedelemügyi miniszter a folyó évi december 24-ére és december 31-ére törvény szerint kötelező munkaszünetet kivételesen felfüggesztette arra való tekintetből, hogy úgy a karácsonyi ünnepek előnapja, mint Szilveszter, újév előnapja, a folyó évben vasárnapra fog esni, és ezért nem volna indokolt a kettős ünnepek teljes munkaszünetelése.

— **Drágaság a betleni járásban.** Betlenből írják: A már régóta tartó esőzést itt is szép idő váltotta fel. Ohajtandó volna ennek tartóssága, hogy felszáradjon kissé a tetemes sár, mi csaknem lehetetlenné teszi az erdőkből való fahordást. Rég ideje nem volt nálunk oly drága és keresett a tűzifa, mint az idén. Leginkább azért, mert járhatatlanok az utak.

— **Eljegyzés.** Schwarcz Jakab kereskedő Ds, eljegyezte Berkovits Fánit Mezőörményesről.

— **Nyilvános köszönet és elszámolás.** A betleni áll. el. iskola tantestülete által folyó hó 2-án a szegény óvódás és iskolás gyermekek ruhasegélyezésére rendezett táncmulatság összes bevétel volt 215 korona 40 fillér. Kiadás volt 67 korona 50 fillér. Tiszta bevétel volt 147 korona 90 fillér. Jegyeiket megváltották: 10 koronával Dr. Wachsmann Ede, Póka Gyula műmalomigazgató, 8 koronával: Albisy Géza. 5 koronával: Reithofer Ferencz, Bárdy Géza, Groszmann Mihály, Mark Géza, Egry József, Matávovszky Eudre, Kovrig Antal, Bárány Balint, Babesák János, 4 koronával: Ujhelyi Pál, Fogolyán Kristóf, Forika N., Amirás Kajtán, Szedlák Herman, Gáll István, Weiszberger Zsigmond, Kéglí Lajos, Kajári István, Osztián Antal, Imreh Gábor, 3 koronával: Br. Appel Jenő, özv. Kincses Kristófné, Schwarcz Ede, Csiki Miklós, Horovitz N., Nagy József, Reitter N., Vida Gyula, Volfart Mihály, Schwarcz Nándor, Karátsonyi Zakhár, Büchel János, Morár Elek, Magyar Lajos, Jermán Béla, Nik Ferencz, Bányai László, Csegey Márton, Budovszky János, 2 koronával: Somlyai Adolf, Nagy György, Pálffy Zoltán, Pálffy Árpád, Szende Béla, Reithofer Oszkár, Várady Anna, Horgos László, Mihályka János, Baranyai Mihály, Borbás János, Dr. Morár Gyula, Szász Margit, Rettegéi László, Szász Gerő, Balog Árpád, Waldmann Bernát, N. N., N. N., Gyárfás Albert 2 kor. 40 fill., Német József 1 kor. — A nemes szívű adakozók ez úton is fogadják a tantestület nevében hálás köszönetemet. Betlen, 1905 december hó 5-én Simon Dezső, áll. el. igazgató.

— **Állategészségügy Szolnok-Dobokavármegyében.** Juhhimlő: kékesi Czele. Rühkór: kékesi Százmöröcz ló. Bivalyvesz: magyarlapi Domokos. Sertésvész: betleni Középfalva; csákgörbői Csákgörbő 3 u., Nagykeresztes; dési Alsókoály, Dsákna: kékesi Czege. Kékes; magyarlapi Berencze 8 u., Budafalva 10 u.; nagylondai Csömény, Kornislaka. Oláhfordorhaza, Szakatura; Szamosújvár 5 u.

NYILT-TÉR.

Dunky fivérek

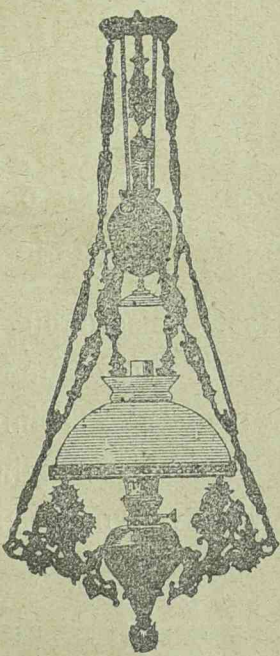
kolozsvári cs. és kir. udvari fényképészek
a felső-sétatérén levő műtermökben

Désen

1905 december hó 17-én és 18-án

dél előtt 9—1-ig és délután 2—5-ig

fényképfelvételeket eszközölnek.

POLONYI ÉS KANYÓ

üveg-, porcellán- és lámpa-kereskedése

DÉS, (FÖTÉR.)

Ajánlja dús választéku gyári raktárát legelőnyösebb árak mellett. Porcellán és fayence étkező kávé és teás készletek egyszerűbbtől a legdiszesebb kiállításig. Menyasszonyi kelengyék, alkalmi ajándéktárgyak. Majolika üveg és porcellán dísz tárgyak. Sörös-, boros- és liquer-készletek cristall és színes kivitelben, asztali és függő lámpák, gazdasági lámpások, alpaca és china-ezüst evő-eszközök, kőedények, tükrök és képeretkezés, épület üvegezés.

Vidéki megrendelések pontosan,
azonnal eszközöltetnek.

„KRISTÁLY” gőzmosó- és vegytisztító-intézet

Kolozsvárt.

Telefon 500.

Férfi és női fehérneműk mosása és vasalása, ruhaneműk vegyileg tisztítatnak. — **Désen képviselve: Fischer Ábrahám úr által, Széchenyi-tér 1. sz.,** hol árjegyzékek is kaphatók. 5—5

• Szállítás és csomagolás díjtalan! •

Kiadja a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

40 katasztrális holdon

fekvő faiskoláink Erdélyben a legnagyobbak és leggazdagabbak. Szakszerű, szorgalmas munkáltatás által tenyésztéseink nagyon szépek, úgy, hogy szükséglet esetén fák és növények beszerzése tőlünk nagyon is ajánlható.

Készlet: 80.000 gyümölcsfa

különböző alakokban és a legnemesebb fajokban.

Gyümölcsvadonczokban ^{készlet} egy millió
Erős növények.

Gledicsia ^{legjobb korításnövénynek.} Készletünk 1 millió.

Akácza ^{erdősítésre alkalmas, egy millió.}

Diszcserjék ^{sétatér, magános fák.}

Árjegyzék ingyen!

Faiskoláink megtekintésére az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk

Fischer és Társa

faiskolák

Nagyenyed (Alsófehérm.)

6—6

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR!

ÉRTESÜLÉSÜNK SZERINT

TESZLER ÉS BROD divatárú-kereskedők

DÉSEN, Fötér 12. sz. alatt

nagy karácsonyi vásárt rendeznek.

Karácsonyi és újévi ajándékok:

Ruhaszövetek, Posztók, Zibelinek,

Parquetok, Flanellek, Kartonok,

Vásznak, Harisnyák stb. a leg-

olcsóbban beszerezhetők lesznek.

⊗ AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT KIADÁSA ⊗

A Műveltség

Megjelenik két sorozatban. — Mindegyik sorozat hat kötetben. ❧

Mindenkit érdeklő nagy-
szabású könyvsorozat.

Könyvtára

A nagy 8° alaku kötetek rendkívül díszes, dombornyomású félbőr-kötésben kaphatók. A teljes munkát körülbelül 6000 különféle kép fogja díszíteni, melyek között igen sok a remek kivitelű, színes műmelléklet.

Az első sorozatból megjelentek:

I. kötet: **A Technika Vivmányai**
az utolsó száz évben.

Szakszerűség közreműködésével szerkesztették Hollós József és Pfeifer Ignác.

II. kötet: **Az Ember testi és lelki élete,**
egyéni és faji sajátosságai.

Szakszerűség közreműködésével szerkesztették Alexander B. és Lenhossék M.

Mindkét kötet az elképzelhető legremekebb kiállításban, mindegyik több mint 500 képpel.

Az 1906. év tavaszán fog megjelenni:

III. kötet: **A Világegyetem.** A föld és a csillagvilág fizikai tünetjeinek ismertetése.

Írják Cholnoky J. és Kövesligethy R.

Ezt hat-hat havi időközben követik:

IV. kötet: **A Föld.** A föld múltja, jelene és fölfedezésének története.

Írják Cholnoky Jenő, Littke Aurél és Papp Károly.

V. kötet: **Az Élők Világa.** Állati és növényi élet.

Szerkesztik Entz Géza és Magocsy-Dietz Sándor.

VI. kötet: **A Társadalom.** Az emberiség művelődésének és gazdasági életének fejlődése.

Tegze Gyula közreműködésével írja Stein Lajos.

A Műveltség Könyvtárának II. sorozata szintén 6 kötetben az irodalmi, történelmi és művészeti ismereteket fogja tartalmazni.

A Műveltség Könyvtára köteteinek mindegyik fejezetét elsőrendű szaktudósok írják, kik ismereteiket mindvégig érdekesítő olvasmány alakjában adják elő. Hogy minő népszerűsége tett szert ezen vállalat, azt legfényesebben mutatja azon körülmény, hogy a „Technika Vivmányai“ címmel megjelent első kötetből rövid félév alatt tízezer példány kelt el, amelyhez hasonló sikere Magyarországon soha, semminemű könyvkiadványnak nem volt.

A Műveltség Könyvtárának minden kötete szép, izlées félbőr-kötésben **24** koronába kerül.

A hat kötet együtt 144 kor.

Megrendelhető mindegyik kötet külön, vagy az első sorozat hat kötete együtt az ország bármely könyvkereskedésében.

MEGRENDELÉSI JEGY. ☉

Ezennel megrendelem _____
könyvkereskedésében a „Műveltség Könyvtára“ c. könyvsorozat _____ kötetit _____ korona értékben és ezen összeget _____ fogom kiegyenlíteni.

Kelt _____ Név _____

_____ Foglalkozás _____

(Olvasható írással.)